

N:o 28.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 2 april 1890.
 — — — — Andra Kammaren den 2 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående inrättande af
 industrilotterier.*

(1:sta Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 1.)
 (2:dra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 4) utlåtande n:o 13.)

Till Konungen.

Uti flera inom riksdagen väckta motioner hafva förslag blifvit framställda derom, att Riksdagen måtte hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om vidtagande af sådan ändring i kongl. förordningen den 6 augusti 1881 angående förbud mot lotterier, att under vissa vilkor industrilotterier finge i riket inrättas.

Såsom hufvudsakliga skäl för dessa framställningar har erinrats: att inrättandet af dylika lotterier, genom hvilka den inhemska handverks- och konstindustrien kunde upphjelpas samt nyttiga uppfinningar för densamma uppmuntras, vore desto mera af behofvet påkalladt, som nämnda industri i saknad af behöflig hjälp hotades med undergång af konkurrensen med den utländska industrien, hvilken utöfvades under mera gynsamma förhållanden i flera afseenden, ej minst derigenom att i utlandet industrilotterier vore tillåtna; att betydliga penningesummor årligen, trots nu gällande lotteriförbud, ginge ur landet till dessa utländska industrilotterier, hvarigenom den utländska konkurren-

sen gynnades på samma gång den inhemska industrien deraf lede skada; att opinionen bland Sveriges handverkare vore gynsamt stämd för anordnande af inhemska industrilotterier, hvilket visades deraf att, uppå en af Stockholms handverksförening till samtliga dylika föreningar i riket framställd fråga, huruvida lotterier af nämnda slag ansåges vara till nytta för den svenska handverksindustrien, handverksföreningarna i 26 städer uttalat sig för sådana lotteriers inrättande; att industrilotterier icke vore likställda med penningelotterier, då de hvarken erbjöde tillfälle till direkt penningevinst och ej heller lemnade möjlighet till erhållande af så stora vinster, att någon spellusta genom dem kunde frammanas, ett förhållande hvarom den hittills i frågan vunna erfarenhet jemväl bure vittnesbörd; att de olägenheter, som möjligen kunde befaras af dessa slags lotterier, vore af ingen betydelse vid jämförelse med de vådor i ekonomiskt och socialt hänseende, som alstrades af arbetslöshet, och i allt fall förekommes derigenom, att lotteriernas handhafvande och förfarandet dervid ställdes under tillsyn och kontroll af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande inom de olika länen; samt att den behållna vinst, som af de ifrågasatta lotterierna möjligen uppkomme, icke borde tillfalla enskilda personer utan användas till understöd åt allmänna välgörenhetsinrättningar.

Under den tid, som förflutit efter utfärdandet af ofvan berörda kongl. förordning angående förbud mot lotterier, hafva under vissa perioder tillstånd af Eders Kongl. Maj:t meddelats till inrättande uti åtskilliga städer af industri- och konstflitslotterier af större eller mindre omfattning och varaktighet. Efter hvad Riksdagen inhemtat, hafva dessa lotterier, under de tidsperioder deras utöfvande varit tillåtet, i kraftig mån gagnat handverk, industri och slöjder samt främjat produktionen af konstnärligt och smakfullt utförda alster från dessa områden. De hafva såmedelst äfven bidragit till höjande af arbetsskickligheten hos den handverks- och industriidkande delen af nationen samt varit en mächtig häfstång för mången producent på detta fält genom beredande af tillfälle till afsättning icke minst af sådana alster, som fordrat större uppoffring af tid och penningar, och hvilka producenten ofta eljest icke af brist på afnämare skulle hafva vågat utföra.

Men industrilotterierna torde jemväl böra ses från en annan, äfven den beaktansvärd, synpunkt. Genom den i de flesta länder antagna och äfven hos oss tillämpade grundsaten, att den vinst, industrilotterierna lemna, bör uteslutande användas till välgörande eller allmännyttiga ändamål, hafva dessa lotterier medelbart tjenat att befrämja en del syften, hvilka kunna betraktas såsom mensklighetens ädlaste. Då in-

dustrilotteriernas verksamhet i vårt land varit begränsad, kunna frukterna i nu antydda hänseende väl icke hafva varit synnerligen talrika, men det torde dock böra beaktas, hurusom ett enda lotteri, nemligen det af Stockholms handtverksförening anordnade, under tiden från juli 1886 till 1888 års utgång, efter hvad hos riksdagen blifvit upplyst, bidragit till människovänliga barmhertighetsändamål med icke mindre än 41,220 kronor 67 öre. I andra länder, der lagstiftaren åt industrilotterierna inrymt en mera omfattande verksamhet, än hvad förhållandet varit hos oss, hafva de penningebelopp, hvarmed dessa lotterier befrämjat välgörenhetsinrättningarna, varit storartade. Genom de af lotteriernas nettovinst bildade fonder hafva asylor för ålderstigna personer, sjukhem, idiotanstalter, hem för arbetslösa tjenare och tjenarinnor samt många andra till barmhertighetens tjänst invigda inrättningar blifvit åstadkomna och understödda.

Men då det enligt Riksdagens åsigt ligger den allra största vikt deruppå, att lotterier af den art, som nu är i fråga, varda begagnade allenast till främjande af de goda och välgörande ändamål, hvilka sålunda äro ställda såsom deras egentliga uppgift, samt lotterierna följaktligen icke under några omständigheter få antaga karakteren af skadliga spelanstalter, anser sig Riksdagen böra icke allenast starkt betona vigten af detta förhållande utan äfven i sådant afseende föreslå, att de lagbestämmelser, i öfverensstämmelse hvarmed dessa lotterier må varda tillåtna, blifva så fullständiga och kontrollen deröfver så betryggande som möjligt, samt att för den skull bland dessa lagbestämmelser måtte finnas föreskrifter derom, att, till betryggande af den lottköpande allmänhetens rätt, lottsedlarne ej få tillsammans lyda å större belopp än det, som ungefärligen motsvaras af vinsternas sammanlagda värde jemte hvad som åtgår till bestridande af nödiga kostnader för lotteriföretaget; att, för skyddande såväl af allmänhetens intresse, att till vinster utväljas lämpliga föremål, som ock af de skilda yrkenas rätt att varda genom lotteriföretaget hvar i sin mån utan hänsyn till enskilda intressen skäligen tillgodosedda, hvarje lotteri bör förvaltas af en styrelse, uti hvilken öfverståhållarembetet i Stockholm och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande inom länen må ega att, antingen på förslag af handtverks- eller annan förening eller ock allenast efter deras hörande, insätta äfven andra personer än industridkare; att i denna styrelse samtliga ledamöter, en för alla och alla för en, ansvara såväl för fullgörandet af sina förbindelser mot allmänheten som ock för ett noggrant iakttagande af de lagbestämmelser och öfriga föreskrifter, hvilka äro för lotteriet gällande; att, derest några behållningar komma att uppstå på lotteriföretagen, dessa behållningar böra öfverlemnas till någon eller några allmänt gagneliga välgörenhetsinrättning-

gar, på sätt Eders Kongl. Maj:t kan finna skäligt närmare bestämma; att öfverståthållareembetet i Stockholm och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande bära i öfrigt meddela de närmare föreskrifter, som till vederbörlig kontroll öfver företagen kunna blifva behöfliga, samt att åt nämnda myndighet lemnas befogenhet att, när efter erforderlig utredning så nödigt pröfvas, hos Eders Kongl. Maj:t föreslå indragning för obestämd tid af beviljad lotteriföretag.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om vidtagande af sådan ändring i kongl. förordningen den 6 augusti 1881, att äfven icke tillfälliga industri-lotterier, afsedda för inköp och utlottning af svenska slöjd- och industri-föremål, vid hvilkas förfärdigande större konst- eller handaskicklighet blifvit nedlagd, måtte på platser och under de vilkor, som af Eders Kongl. Maj:t bestämmas, få inrättas på ansökan af föreningar, som pröfvas lämpliga att så bedrifva lotteriföretagen, att genom dessa den inhemska yrkesskickligheten på afsedt sätt främjas.

Stockholm den 2 april 1890.

Med undersåtlig vördnad.
